

4 Uitgelicht | Week Zonder Afval

beeld Zero Waste

INTERVIEW DUURZAAMHEID

Langzaam naar duurzaam: slinken afvalberg begint thuis

● L. Vogelaar

Duurzaam leven hoeft niet ingewikkeld te zijn. Prijzig is het soms wel, en daar zou de overheid best eens wat meer aan kunnen doen, vinden twee onderzoekers van de Haagse Hogeschool.

Kim Poldner en Rachel Kuijlenburg houden zich intensief bezig met oplossingen voor het afvalprobleem en bevordering van duurzaamheid. Dr. Poldner –ook verbonden aan Wageningen University– richt zich daarbij met name op de mode-industrie.

Het omgaan met afval staat volop in de belangstelling, stellen beiden. Poldner vroeg recent bij de gemeente Utrecht een grijp-stok aan, zodat ze tijdens haar wandelingen zwerfafval kon oppikken. „Ik bleek maandenlang op zo'n stok te moeten wachten, omdat ze niet aan te slepen zijn. Mensen zien het probleem en willen graag iets doen.”

Hoe klein hun bijdrage ook is. „Huishoudelijk afval is ook maar 6 procent van de totale berg. Tegelijk: elk plasticje is er één, en ieder individu heeft verantwoordelijkheid voor de aarde die ons gegeven is. In de gedragsverandering die nodig is, maken persoonlijke keuzes het verschil. Tweedehandskleding is bijvoorbeeld enorm in opkomst.”

Eenvoudige materie is het allemaal niet, zegt Kuijlenburg. „De afvalverwerkers doen echt hun best, maar heel veel materiaal is nog niet geschikt voor hergebruik.”

Het merendeel van het afval houdt verband met infrastructuur: de bouw van wegen en huizen. „Heel veel kleine bedrijven zijn innovatief bezig: ze zijn creatief in het bedenken van oplossingen. Maar er is nog veel te doen. Wie de vuilnis aan de weg zet, beseft dat zo niet: weg is weg. Maar als je bij een enorme, stinkende afvalberg staat, zie –en ruik– je pas goed wat we met z'n allen

aan het doen zijn.”

Afvalscheiding thuis is een simpel begin, maar werkt maar voor een deel, zegt de Haagse docente. „Heel veel plastic is vervuild. Daardoor is slechts 27 procent van de plasticberg geschikt voor hergebruik.”

De overheid is volgens Kuijlenburg veel te laat begonnen met de aanpak van het probleem. „Maar beter laat dan nooit.”

Poldner wijst naar het kabinetsbesluit van deze maand om kledingproducenten te verplichten tot inzameling en hergebruik. „Afval staat dan niet alleen aan het eind van de keten, maar ook aan het begin. Daardoor gaat de hele textielwereld op z'n kop. Overigens zijn veel bedrijven al supergoed bezig, maar overheidsregie is nodig. Zonder stok achter de deur gebeurt er te weinig.”

Duurzaam gedrag levert besparingen op. Het ontstaat echter niet vanzelf, zegt Kuijlenburg. „De consument wordt continu tot koopgedrag verleid. We kopen te veel. En we kopen niet altijd het beste, want dat kost meer. Groene energie is duur, duurzame kleding is duur, duurzame groente is vele malen

”

We kopen te veel. En we kopen niet altijd het beste, want dat kost meer

R. Kuijlenburg, docent Haagse Hogeschool

duurder dan wat je gewoonlijk kunt kopen.”

„Daar kan de overheid meer in sturen”, vult Poldner aan. „Bij massaproductie betalen we vaak niet wat iets waard is. Een T-shirt voor 3 euro, dat kan niet. Daardoor staan duurzame producten op achterstand. Daar moet de overheid iets aan doen, maar dat moeten we met z'n allen dan wel willen.”

Kuijlenburg: „Bedenk als consument of je een product echt nodig hebt, en zo ja, of het dan duurzaam kan. Dat laat zien hoe je in het leven wilt staan. Toon me je afval en ik kan zien wie je bent.”

Er zijn veel creatieve manieren om de afvalberg te verminderen. beeld Zero Waste Nederland

REPORTAGE VERPAKKINGSARME SUPERMARKT

Perzische super in Utrecht heeft het niet zo op plastic spul

● Ben Provoost

Evelien van Reekum (31) is manager van supermarkt Persepolis in Utrecht en heeft een missie: zo veel mogelijk plasticvrije producten verkopen. „Mijn hekel aan plastic ontwikkelde ik in Azië.”

Vrijdagmorgen halftwaalf. In supermarkt Persepolis, vijf minuten lopen van station Utrecht Vaartsche Rijn, zijn nog maar weinig klanten te bekennen. Een medewerker, haar in een staartje, verhuist met een lift producten vanuit het magazijn naar de winkel erboven. Het is mooi weer en het weekend komt eraan. Dat betekent extra drukte, dus de schappen moeten vol zitten.

Even later arriveert Evelien van Reekum (31). Zij parkeert haar oude racefiets in een ruimte achter de winkel. Van Reekum werkt sinds september bij Persepolis en manageert de dagelijkse gang van zaken. Eigenaar is Mohamad Taghi.

Hij en een broer verruilden na de Islamitische Revolutie in 1979 Teheran voor Utrecht. In 1990 openden ze Persepolis, een Griekse aanduiding voor "Stad van de Perzen". In 2012 verhuisde de goedlopende zaak van de Kanaalstraat naar de Twijnstraat.

Met lunchtijd wordt het drukker in de winkel. De dertigers zijn in de meerderheid, maar ook mensen van middelbare leeftijd laden hun mandje vol. „Wij hebben best wat vaste klanten”, legt Van Reekum uit. „Ook ouderen komen hier graag. Sinds een tijdje bezorgen we per fietskoerier en daar wordt ook grif gebruik van gemaakt. Verder leveren we aan restaurants en cafés.”

Voor het schoonmaken van het huis is geen gootsteenkastje vol producten nodig

Elisah Pals, oprichter van Zero Waste Nederland

Week Zonder Afval | Uitgelicht 5

Bij supermarkt Persepolis in Utrecht kun je verse producten opscheppen in je van thuis meegenomen verpakkingsmateriaal. beeld RD, Anton Dommerholt

Voor ongeveer de helft van de klanten is verpakkingsarm winkelen dé reden om naar Persepolis te gaan. De winkel blinkt uit in het aanbieden van zogenaemde bulkgoederen. Rijst, noten en thee zijn onverpakt verkrijgbaar. En dat geldt voor nog veel meer producten, tot olijfolie toe. „Veel mensen nemen bakjes en flesjes van huis mee om de spullen in te doen. Met watervaste stift schrijven wij daarop het gewicht; handig voor de volgende keer.”

Van Reekum doet haar best om nog meer plastic uit de winkel te weren. „Wij kopen groot in, laten het liefst zo veel mogelijk aanrukken in blikken en emmers. Voor plastic probeer ik alternatieven te zoeken. Recent nog verving ik de plastic honingflesjes door glazen exemplaren. Wel zitten er soms nadelen aan ander materiaal. Afbrekbare zakjes scheuren sneller. En producten kunnen ook te duur worden, hoewel er klanten zijn die voor hun principe graag iets extra's willen betalen.”

Zes jaar woonde Van Reekum in Azië en daar ontwikkelde ze haar afkeer van plastic. „De Aziaten wisten niet goed hoe schadelijk plastic is en hoe ze het moesten verwerken. Je zag daar ontzettend veel plastic, omdat mensen het bijvoorbeeld in de rivier gooiden. Ook de stranden lagen er vol mee.”

De Utrechtse vindt dat er wat plasticreductie nog een wereld te winnen is. „Het zou veel schelen als Unilever zou overgaan op ander verpakkingsmateriaal.”

De 33-jarige Sammie Fitié, wit mondkapje op met zwarte stippen, gaat al jaren naar Persepolis. „Ik kom hier meerdere keren per week.

Ik vind het hier fijn winkelen en het kleinschalige heeft iets nostalgisch. Dat je hier veel zonder plastic kunt krijgen, is eveneens een reden om hier de boodschappen te doen. De mandarijnen, bananen en uien gaan zo los mijn tas in. Door naar winkels in mijn straat te gaan, steun ik tevens de lokale ondernemers. Naar de Jumbo of Albert Heijn ga ik zelden.”

Voor de supermarkt draait Timo zijn fiets van het slot. De medewerker van vegetarisch restaurant Broei heeft juist wat losse bananen gehaald die Broei vergeten was te

Helft klanten komt naar Persepolis om er verpakkingsarme boodschappen te halen

bestellen. Het restaurant is vaste klant van Persepolis. „Hun spullen komen in kratten en zonder plastic bij ons.” Ook privé komt de jongeman regelmatig bij Persepolis. „Ze hebben er superchille producten. Ik haal er altijd mijn noten.”

Inge (34) verlaat de winkel met een plastic tasje in de hand. „Ik heb altijd een boodschappentas bij me, behalve nu. Ik had bij de kassa natuurlijk een linnen tasje kunnen kopen, maar daar heb ik er al tien van.” De Utrechtse vindt het fijn dat bij de Perzische supermarkt de appels onverpakt zijn. „Maar ik kom er vooral voor specifieke ingrediënten. Ik kook graag Ottolenghi-ge-rechten. Wat de Appie niet heeft, vind ik bij Persepolis.”

Tips voor duurzamer leven

Die vuilnisbelt kan gemakkelijk kleiner

● L. Vogelaar

Tijdens de Week zonder Afval komen zeven thema's aan bod:

- Deel en leen zoveel mogelijk
- Neem je eigen beker of fles mee
- Kies voor herbruikbaar
- Koop tweedehands
- Bespaar papier
- Repareer spullen en kleding
- Geef kleding een tweede leven

Tips van Elisah Pals. Ze leefde al enige tijd afvalvrij toen ze in 2018 Zero Waste Nederland oprichtte:

- Ga naar de markt in plaats van de supermarkt. Op de markt is heel veel onverpakt verkrijgbaar, zoals snoeptomaatjes, champignons, spinazie en taugé. Probeer dat maar eens in de supermarkt! Neem dus ook uw eigen verpakkingen (bakjes en zakjes) mee.
- Plak een Nee-Neesticker op uw deur.
- Koop brood met een eigen katoenen broodzak. Ook in de supermarkt kan dat.
- Wist u dat koffie pads en thee zakjes microplastics bevatten? Juist, en die drinken we dus op. Kies voor losse thee, en zet filterkoffie of koffie met een percolator.
- Flessenwater? Dat kan echt niet meer, en is ook nergens voor nodig. In Nederland hebben we topkwaliteit kraanwater.
- Stap over op shampoo in vaste vorm. Shampoo flessen zorgen voor veel afval, en zijn eigenlijk voor een groot deel gevuld met water. Dat kan beter: tegenwoordig kunt u ge-

makkelijk shampoo bars vinden. Met deze shampoo doet u ook nog eens drie keer zo lang.

- Dure wegwerpscheermesjes kunt u vervangen door een safety razor (een ouderwets scheermes). Er zijn ook herbruikbare varianten van watschijfjes en andere verzorgings-items.

- Koffie onderweg? Neem uw eigen beker mee. Dan krijgt u vaak nog korting ook, bijvoorbeeld bij NS-kiosken en Starbucks.

- Drinkt u vaak frisdrank? Overweeg dan of een Sodastream iets voor u is. Zo bespaart u veel plastic flessen.

- Drooggoederen, zoals pasta, rijst, kruiden en oliën, zijn soms moeilijk te vinden zonder eenmalige verpakking. De online supermarkt Pieter Pot bezorgt dit soort boodschappen met statiegeldverpakking thuis.

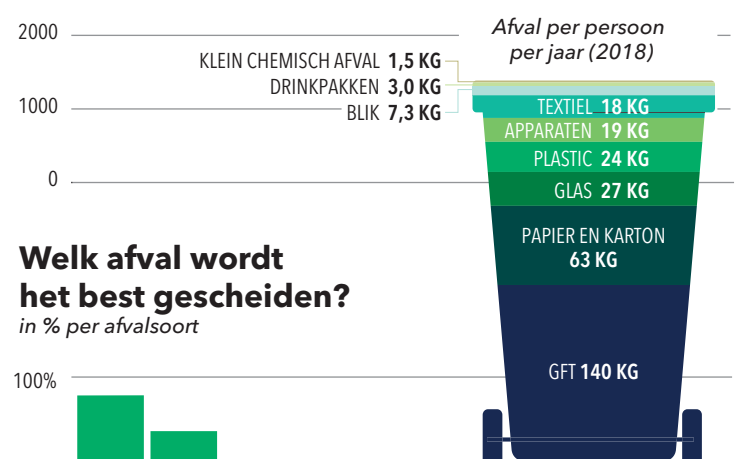
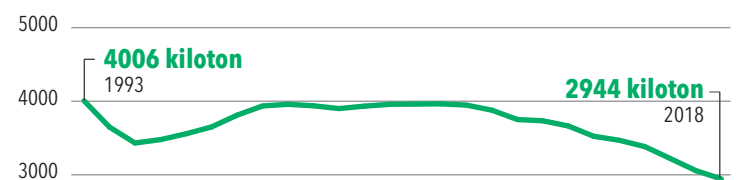
- Om uw huis schoon te maken heeft u echt niet een gootsteenkastje vol producten nodig. Met een paar simpele duurzame ingrediënten lukt het ook, en vaak zelfs beter: zuiveringszout om te schuren en ontvetten, en natuurazijn voor het ontkalken en voor de ramen.

- Wilt u uw eigen verpakking meenemen voor uw boodschappen, maar weet u niet of u daarmee welkom bent? Kijk dan uit naar de raamsticker van Zero Waste Nederland, waarop staat: "Neem gerust je eigen verpakking mee." Deze is al op 7000 winkelruiten aangeplakt.

- Kies vaker voor tweedehands spullen.

Totaal huishoudelijk restafval

in Nederland van 1993 tot 2018

Welk afval wordt het best gescheiden?

in % per afvalsoort

